

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ХЭА-2022/01/НА-СТА-ТЕЗ

Чингис хот
2022 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ч.Эрдэнэбаатар
Утас: 70562112

Аудитын менежер: Д.Оюунтуяа
Утас: 99775390

Ахлах аудитор: Н.Туяа   Утас: 99799709
Аудитор: Г.Энх-Амгалан   Утас: 91119424
Аудитор: Б.Хуланхатан   Утас: 99008827

Цахим хаяг: www.audit.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Contents

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....	5
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	6
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	11
3. Аудитын тайлан.....	13
3.1 Ерөнхий зүйл.....	13
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт.....	13
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	14
3.4 Материаллаг байдал.....	15
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	15
3.5.1 Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө.....	15
3.5.2 Авлага.....	18
3.5.3 Урьдчилгаа.....	20
3.5.4 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт.....	20
3.5.5 Бараа материал.....	21
3.5.6 Нөөцийн бараа.....	23
3.5.7 Үндсэн хөрөнгө.....	24
3.5.8 Өр төлбөр.....	25
3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	27
3.6 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг.....	28
3.7 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	30
3.7.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	30
3.8 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	31
3.9 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	31
4. Аудитын илрүүлэлт.....	31
4.1 Аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудад хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүнгийн талаар.....	31
4.2 ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын илрүүлэлт.....	33
4.2.1 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга:.....	33
4.2.2 ТЕЗ-д хүргүүлсэн албан шаардлага:.....	33
4.2.3 Төсвийг ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлсэн зөвлөмж:.....	34
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл.....	36

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт
БХБЯ	Барилга, хот байгуулалтын яам
БШУЯ	Боловсрол шинжлэх ухааны яам
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ЖДБДС	Жижиг дунд бизнесийг дэмжих сан
ЗАА	Захирагчийн ажлын алба
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
НА	Нотлох аудит
НХХЯ	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам
ОНӨААН	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгж
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ОНӨҮГ	Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар
ОНТҮГ	Орон нутгийн төсөвт үйлдвэрийн газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
УСНББОУС	Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ШУТИС	Шинжлэх ухаан технологийн их сургууль
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

23119 Хэнтий аймаг, Хэрлэн сум, Сариг баяр
Утас: 70-56-21-47, Факс: 70-56-21-12
E-mail: khentii@audit.gov.mn

2022.04.28 № 438

танай _____ -ны № _____ -т

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА
Ц.ЧОГСОМЖАВ ТАНАА

Аудитын санал дүгнэлт гаргах тухай

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-т заасны дагуу Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгадагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ч.ЭРДЭНЗБААТАР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2020 оны 12-р сарын 31	2021 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		42,044,030.80	55,823,265.80
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	12,257,703.90	22,041,483.80
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	8,417,360.80	9,179,346.40
34	УРЬДЧИЛГАА	7а, 7б	304,225.00	1,259,330.10
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	20,981,932.60	23,220,020.70
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	9а	82,808.40	123,084.70
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		187,588,729.40	226,141,423.20
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	11а, 11б	4,931,549.50	0
37300	Урт хугацаат зээл		4,931,549.50	0
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	182,657,179.90	226,141,423.20
39200	Биет хөрөнгө		163,960,153.80	207,006,728.50
39300	Биет бус хөрөнгө	13	18,697,026.10	19,134,694.70
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		229,632,760.20	281,964,688.90
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		14,522,667.50	22,463,290.30
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	7,550,893.70	11,845,558.60
41200	Богино хугацаат зээлийн өглөг	16а, 16б	127,476.20	60,809.60
41300	Өглөг	17а, 17б	1,924,637.10	4,424,698.10
41400	Урьдчилж орсон орлого	18а, 18б	5,498,780.30	7,360,051.00
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		6,971,773.80	10,617,731.60
42200	Урт хугацаат зээл	20а, 20б	6,971,773.80	10,617,731.60
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		215,110,092.70	259,501,398.70
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		215,110,092.70	259,501,398.70
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан		76,760,790.00	78,475,549.60
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		870,637.00	2,827,757.00
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		90,314,578.00	129,495,135.80
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		47,164,087.70	48,702,956.30
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		229,632,760.20	281,964,688.90

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2020 оны 12-р сарын 31	2021 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		156,625,700.9	167,617,784.5
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		16,868,831.3	21,040,728.5
110	Орлогын албан татвар		11,277,538.4	12,111,154.1
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		11,795,411.8	12,681,161.7
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-517,873.4	-570,007.6
113	Хөрөнгийн албан татвар		842,402.7	2,487,747.5
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		4,748,890.2	6,441,826.9
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	114,628,729.5	114,476,084.4
120	Нийтлэг татварын бус орлого		49,343,396.3	46,464,001.7
121	Хөрөнгийн орлого		84,165.0	189,255.1
122	Тусламжийн орлого		12,245.5	106,470.0
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		65,188,922.6	67,716,357.5
124	Зээлийн орлого		0.0	0.0
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		25,128,140.2	32,100,971.6
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	86,082,008.6	97,252,591.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		86,082,008.6	97,252,591.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		80,762,159.8	92,082,612.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		40,009,758.8	43,482,304.2
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		5,047,147.7	5,693,342.6
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		6,936,043.3	7,517,361.8
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		2,248,592.6	2,515,194.1
2105	Нормативт зардал		3,717,757.2	3,415,011.8
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		823,884.5	1,062,441.5
2107	Томилолт, зочны зардал		356,923.0	289,359.2
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		5,722,706.6	6,155,601.8
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		15,899,346.0	21,951,995.0
211	ХҮҮ		0.0	0.0
212	ТАТААС		352,473.2	277,158.8
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		4,967,375.7	4,892,821.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		0.0	0.0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		70,543,692.3	70,365,192.6
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		4,740.6	62,256.8
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		23,805,178.3	30,318,119.5
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		46,743,254.6	40,109,329.9

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	168,511,326.2	0.0	168,511,326.2
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	51,525.2	0.0	51,525.2
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	168,562,851.4	0.0	168,562,851.4
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-4,878.7	0.0	-4,878.7
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-6,186.2	0.0	-6,186.2
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.0	0.0	0.0
7	Өмчид гарсан өөрчлөлт	-184,948.4	0.0	-184,948.4
8	Зарласан ногдол ашиг	0.0	0.0	0.0
9	Тайлант үеийн үр дүн	46,743,254.6	0.0	46,743,254.6
10	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	215,110,092.7	0.0	215,110,092.7
11	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	215,110,092.7	0.0	215,110,092.7
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	1,231,849.3	0.0	1,231,849.3
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	216,341,942.1	0.0	216,341,942.1
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-6,479.5	0.0	-6,479.5
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	1,368,609.6	0.0	1,368,609.6
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.0	0.0	0.0
17	Өмчид гарсан өөрчлөлт	1,628,944.0	0.0	1,628,944.0
18	Зарласан ногдол ашиг	0.0	0.0	0.0
19	Тайлант үеийн үр дүн	40,109,329.9	0.0	40,109,329.9
20	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	259,501,398.7	0.0	259,501,398.7

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2020 оны 12-р сарын 31	2021 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)		118,553,977.20	136,029,024.40
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		16,868,831.30	21,040,728.50
110	Орлогын албан татвар		11,277,538.40	12,111,154.10
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		11,795,411.80	12,681,161.70
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-517,873.40	-570,007.60
1102	Орлогыг нь тухай бүр тодорхойлох боломжгүй ажил, үйлчилгээ хувиараа эрхлэгч		0	0
1103	ААН-ын орлогын албан татвар		0	0
1104	Зарим бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн албан татвар		0	0
112	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого		0	0
113	Хөрөнгийн албан татвар		842,402.70	2,487,747.50
114	Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар		0	0
115	Онцгой албан татвар		0	0
116	Тусгай зориулалтын орлого		0	0
117	Гадаад үйл ажиллагааны орлого		0	0
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		4,748,890.20	6,441,826.90
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		766,206.50	741,086.80
1181	Газрын төлбөр		1,239,142.70	1,324,888.50
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		2,743,540.90	4,375,851.60
1183	Бусад татвар		0	0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		76,527,403.00	84,898,010.80
120	Нийтлэг татварын бус орлого		11,253,515.30	16,981,098.20
121	Хөрөнгийн орлого		84,165.00	189,255.10
122	Тусламжийн орлого		800	11,300.00
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		65,188,922.60	67,716,357.50
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		25,157,743.00	30,090,285.10
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		83,911,536.80	88,918,628.70
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		83,911,536.80	88,918,628.70
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		78,597,178.70	83,712,191.40
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		41,699,450.60	45,117,373.80
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		5,452,699.20	6,333,336.80
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		6,997,940.20	8,506,465.50
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		5,223,823.10	4,605,612.00
2105	Нормативт зардал		3,604,796.00	3,404,460.60
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		1,319,793.20	1,393,848.80
2107	Томилолт, зочны зардал		351,250.00	286,826.80
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		5,066,223.70	5,697,195.40

**Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		8,881,202.70	8,367,071.60
211	ХҮҮ		0	0
212	ТАТААС		358,033.20	277,158.80
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		4,956,324.90	4,929,278.50
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)		34,642,440.40	47,110,395.80
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (IV)		58,267.20	295,418.50
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)		28,398,008.60	36,628,640.40
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		28,398,008.60	36,628,640.40
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		28,398,008.60	36,628,640.40
2260	Гадаад эх үүсвэрээр		0	0
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)		-28,339,741.40	-36,333,222.00
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН		-980,925.50	-993,393.90
14	Бусад эх үүсвэр		0	0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ		914,258.90	923,828.00
24	ГАДААД ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ТӨЛБӨР		0	0
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ		66,666.70	69,565.90
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)		5,321,773.40	9,783,779.90
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		6,935,930.60	12,257,703.90
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		12,257,703.90	22,041,483.80

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	96,670,290.4	86,864,698.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	78,167,548.9	73,070,664.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	75,954,583.6	71,144,889.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	43,355,816.3	41,931,537.9
210101	Үндсэн цалин	27,498,257.0	27,298,342.2
210102	Нэмэгдэл	11,400,829.2	10,457,450.8
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	416,083.0	367,500.2
210104	Урамшуулал	2,700,292.3	2,602,540.8
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,340,354.8	1,205,703.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	5,931,315.7	5,486,205.8
210201	Тэтгэврийн даатгал	4,182,220.7	3,839,628.2
210202	Тэтгэмжийн даатгал	436,579.6	427,699.6
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	350,272.5	331,004.2
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	87,695.2	85,329.8
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	874,547.7	802,544.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,768,023.1	7,868,406.3
210301	Гэрэл, цахилгаан	810,005.1	615,694.2
210302	Түлш, халаалт	7,536,932.3	6,943,438.9
210303	Цэвэр, бохир ус	377,835.7	266,365.2
210304	Байрны түрээс	43,250.0	42,908.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,770,982.5	1,746,466.2
210401	Бичиг хэрэг	217,266.0	224,027.4
210402	Тээвэр, шатахуун	761,920.5	756,373.1
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	205,490.3	183,114.1
210404	Ном, хэвлэл	28,252.4	24,988.9
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	45,590.3	42,045.7
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	512,463.0	515,917.0
2105	Нормативт зардал	2,931,876.1	2,028,209.2
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	716,511.0	689,671.7
210502	Хоол, хүнс	2,015,190.6	1,143,966.1
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	200,174.5	194,571.5
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,219,948.9	2,181,702.4
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,196,940.0	1,185,411.1
210602	Тавилга	214,131.4	207,971.1
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,591.0	3,580.3
210604	Урсгал засвар	805,286.5	784,739.9
2107	Томилолт, зочны зардал	266,818.0	242,061.5
210701	Гадаад албан томилолт	530.0	388.0
210702	Дотоод албан томилолт	266,288.0	241,673.5
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,472,310.7	4,105,236.1
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,186,850.7	3,830,481.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	92,468.5	90,742.3
210803	Даатгалын үйлчилгээ	37,643.3	36,020.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	10,319.3	8,361.8

**Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	3,672.3	2,612.4
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	124,496.7	124,251.7
210807	Газрын төлбөр	16,859.9	12,766.8
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,237,492.3	5,555,064.5
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,771,845.9	5,101,092.4
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	465,646.4	453,972.1
212	ТАТААС	297,912.7	284,158.8
2121	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	53,900.0	40,146.1
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	53,900.0	40,146.1
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	244,012.7	244,012.7
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	244,012.7	244,012.7
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,915,052.6	1,641,615.5
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	176,600.0	176,595.9
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	176,600.0	176,595.9
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,738,452.6	1,465,019.6
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	133,528.0	110,728.0
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	11,843.8	11,841.5
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	809,319.7	614,133.5
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	344,945.7	295,311.4
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	438,815.4	433,005.3
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	15,145,122.1	12,870,206.7
220001	Барилга байгууламж	1,850,000.0	1,850,000.0
221001	Их засвар	50,000.0	0.0
223001	Бусад хөрөнгө	13,245,122.1	11,020,206.7
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	3,357,619.4	923,828.0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	3,357,619.4	923,828.0
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	96,670,290.4	89,996,888.8
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	44,902,183.0	42,462,141.6
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	44,902,183.0	42,462,141.6
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	46,119,009.7	44,737,924.4
320001	Орон нутгийн төсвөөс	36,360,276.6	34,979,191.3
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	9,758,733.1	9,758,733.1
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	457,208.7	371,796.1
330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	457,208.7	371,796.1
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	5,191,889.0	2,425,026.6
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,408,206.7	2,209,092.1
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	298,624.2	215,934.5
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	2,485,058.1	0.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	2,636,931.1
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	5,768,590.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	7,298,967.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	6,689,349.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	5,801,883.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	628,040.2
210101	Үндсэн цалин	286,892.9
210102	Нэмэгдэл	142,255.6
210104	Урамшуулал	143,610.2
210105	Гэрээт ажлын хөлс	55,281.4
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	80,214.9
210201	Тэтгэврийн даатгал	68,770.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,985.2
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,414.7
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	542.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,502.6
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	23,856.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,463.4
210302	Түлш, халаалт	7,569.9
210303	Цэвэр, бохир ус	7,382.7
210304	Байрны түрээс	1,440.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	326,064.2
210401	Бичиг хэрэг	39,125.9
210402	Тээвэр, шатахуун	141,374.3
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	7,518.8
210404	Ном, хэвлэл	31,921.6
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	16,898.2
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	89,225.4
2105	Нормативт зардал	1,259,372.0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,138,447.6
210502	Хоол, хүнс	108,719.4
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	12,205.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	607,201.8
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	288,371.0
210602	Тавилга	44,087.3
210604	Урсгал засвар	274,743.4
2107	Томилолт, зочны зардал	33,618.7
210702	Дотоод албан томилолт	33,618.7
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	632,746.2
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	630,228.2
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,430.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	52.4
210807	Газрын төлбөр	35.6
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,210,770.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,081,824.8
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	128,945.2
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	887,465.5
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	657,222.1
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	12,430.2

**Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	644,791.9
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	230,243.4
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3.0
213503	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2.0
213305	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14,845.1
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	215,393.3
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	609,618.2
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	609,618.2
221001	Их засвар	34,988.7
223001	Бусад хөрөнгө	224,500.0
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	350,129.4
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	7,420,436.9
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	7,420,436.9
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	166,453.8
131103	ЗГНХ, ЗДНХ хөрөнгө, түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	125,972.8
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	4,258,847.1
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,869,163.3
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	121,469.3
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	245,833.5
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	367,302.8

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Хэнтий аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Н.Туяа, аудитор Г.Энх-Амгалан, Б.Хуланхатан нар гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Д.Оюунтуяа, дарга, тэргүүлэх аудитор Ч.Эрдэнэбаатар нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Хэнтий аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 3/735 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Хэнтий аймгийн Засаг даргын Тамгын газар “Аймгийн эдийн засгийн тогтвортой өсөлт болон нийгмийн үйл ажиллагааг бүхий л салбарын хүрээнд хэвийн явуулах нөхцөлийг бүрдүүлж төсвийн хөрөнгөөр хийгдэж буй ажил үйлчилгээг хууль эрх зүйн бүрэн хяналтад, үр ашигтайгаар хуваарилан зарцуулахад хяналт тавин удирдан ажиллахад оршино” гэж зорилгоо тодорхойлон ажилласан байна.

Монгол улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд заасан аймгийн Засаг даргын бүрэн эрхийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

60.1.Аймгийн Засаг дарга харьяалах нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

60.1.1.хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийн биелэлтийг хангах ажлыг хариуцан зохион байгуулж, үр дүнг хариуцах;

60.1.2.аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулж, үр дүнг хариуцах;

60.1.3.аймгийн эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн асуудлаар төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн төсөл боловсруулан аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд оруулж, гарсан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх;

60.1.4.аймгийн төсвийн төсөл, түүний тодотголын төслийг боловсруулах, хэлэлцүүлэх, батлуулах, төсвийн гүйцэтгэлийг зохион байгуулж, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд тайлагнах;

60.1.5.аймгийн ТЕЗ-ийн чиг үүргийг хууль тогтоомжид заасны дагуу хэрэгжүүлэх;

60.1.6.аймгийн өмчийн эзэмшил, ашиглалтыг зохион байгуулж, аймгийн өмчийг бусдад эзэмшүүлэх, түрээслэх, худалдах, хувьчлах зэрэг асуудлаар захиран зарцуулах санал боловсруулж аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд оруулан шийдвэрлүүлэх; .....

60.1.21.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

Тайлант хугацаанд аймгийн ТЭЗ-ийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- ✓ 2021 оны Төсвийн тухай хуулиар төсөв, санхүүжилттэй холбоотой;
- ✓ Нийгмийн даатгалын тухай хуулиар нийгмийн даатгалын хувь хэмжээ өөрчлөгдсөнтэй холбоотой;
- ✓ Сангийн сайдын 2021 оны 61 дүгээр тушаалаар Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалттай холбоотой журам;
- ✓ Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалаар Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар
- ✓ Хэнтий аймгийн ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрийн 02 дугаар хуралдааны 08 дугаар тогтоолоор “Аймгийн 2021 оны төсөв батлах тухай” тогтоол;
- ✓ Хэнтий аймгийн ИТХ-ын 2021 оны 08 дугаар сарын 11-ний өдрийн 06 дугаар хуралдааны 02 дугаар тогтоолоор “Аймгийн 2021 оны төсвийн тодотгол батлах тухай” тогтоолоор өөрчлөлтүүд орсон байна.

Хэнтий аймгийн ТЭЗ-ийн удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Хэнтий аймгийн Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын албанаас ТЭЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд аудит гүйцэтгээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

Хэнтий аймгийн Засаг даргын дэргэдэх аймгийн Санхүүгийн хяналт, аудитын алба нь эрсдэлийн ангилалд үндэслэн 2021 онд төлөвлөгөөт хяналт шалгалтыг 69 байгууллагад, дотоод аудитыг 11 байгууллагад, харьяа дээд байгууллага болон иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдлын мөрөөр буюу төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалтыг 4 байгууллагад, нийт 84 байгууллагад санхүүгийн хяналт шалгалт, дотоод аудитыг хийжээ.

Хяналт шалгалтаар Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай, Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль болон салбарын хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой нийт 449,837,6 мянган төгрөгийн зөрчил илрүүлж, 21 байгууллагад 203,511,2 мянган төгрөгийн зөрчил арилгуулах албан шаардлага өгч, 2 байгууллагад 2,904,0 мянган төгрөгийн акт тогтоож, 26 байгууллагад зөвлөмж өгч ажилласан байна.

Албан шаардлагын биелэлт 94 хувь, актын биелэлт 100 хувь хэрэгжсэн гэж тайлагнажээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 109,887.2 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 1,098.9 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 824.1 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

3.5.1 Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 12,257.4 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 22,041.4 сая төгрөг болж 9,783.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	<i>/сая төгрөг/ Өсөлт (+), Бууралт (-)</i>
Касст байгаа бэлэн мөнгө	5.8	7.3	1.5
Төгрөг	5.8	7.3	1.5
Нэмэлт санхүүжилт	-	-	-
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	12,209.6	21,940.4	9,730.8
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө	42.3	93.7	51.4
Хадгаламж			-
Дүн	12,257.7	22,041.4	9,783.7
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	2,637.1	5,835.1	3,198.0
Төсөл/ сан	245.8	319.3	73.5
Төрийн сан	9,315.5	14,380.8	5,065.3
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	59.3	1,506.2	1,446.9
Дүн	12,257.7	22,041.4	9,783.7

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Касст байгаа бэлэн мөнгөний үлдэгдэл 7.3 сая төгрөгөөс Хэнтий Орон сууц ОНӨААТҮГ 5.0 сая төгрөгийн, Хэнтий-Ус ХХК 2.3 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Банканд байгаа бэлэн мөнгөний 21,940.4 сая төгрөгийн үлдэгдлээс 20,441.5 сая төгрөг төрийн сангийн харилцах дансанд, 1,498.9 сая төгрөг арилжааны банканд байршиж байна. Үүнд: Жижиг дунд бизнесийг дэмжих сангийн 678.8 сая төгрөг, Сум хөгжүүлэх сангийн 1,380.5 сая төгрөгийн, ОНХС-ийн 2,911.0 сая төгрөгийн, орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд сумд 4,445.8 сая төгрөгийн, аймагт 9,841.3 сая төгрөгийн үлдэгдэл байна.

Замд яваа мөнгөн хөрөнгийн 93.7 сая төгрөгийн үлдэгдлээс 30.0 сая төгрөг аймгийн татварын орлого, 63.7 сая төгрөг нь сумдын татварын орлого байна.

Төрийн сангийн мөнгөн хөрөнгө

Төрийн сангийн мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 12,198.2 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 20,535.2 сая төгрөг болж, 8,337.0 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөг/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Банканд байгаа мөнгөн хөрөнгө	12,155.9	20,441.5	8,285.6
Төгрөг	12,155.9	20,441.5	8,285.6
Төрийн сан	12,155.9	20,441.5	8,285.6
Монгол банк			-
Арилжааны банк		-	-
Гадаад валют			-
Монгол банк			-
<i>Замд яваа хөрөнгө</i>	42.3	93.7	51.4
Нийт дүн	12,198.2	20,535.2	8,337.0

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төрийн сан дахь үлдэгдлийг авч үзвэл төрийн сангийн харилцах дансанд 20,065.4 сая төгрөг, бусад төсөл, нөөцийн харилцах дансанд 8.8 сая төгрөг, нэмэлт санхүүжилтийн харилцах дансанд 367.3 сая төгрөг байна.

Тайлант онд орон нутгийн төсвөөс 34,979.2 сая төгрөг, ОНХС-аас 9,758.7 сая төгрөг, БШУЯ-аас тусгай зориулалтын шилжүүлэг 33,057.4 сая төгрөг, ЭМЯ-аас тусгай зориулалтын шилжүүлэг 8,562.9 сая төгрөг, эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилт 371.8 сая төгрөг, БХБЯ-аас тусгай зориулалтын шилжүүлэг 552.4 сая төгрөг, ХНХЯ-аас тусгай зориулалтын шилжүүлэг 289.3 сая төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны орлого 2,209.1 сая төгрөг, туслах үйл ажиллагааны орлого 215.9 сая төгрөг төвлөрүүлж, нийт 89,996.9 сая төгрөгийн санхүүжилт, орлогын эх үүсвэртэй ажилласан байна.

Үүнээс 76,070.7 сая төгрөгийг харьяа байгууллагуудын урсгал санхүүжилтэд, 12,870.2 сая төгрөгийг хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтэд, 923.8 сая төгрөгийг сангийн эргэж төлөгдөх зээлд, нийт 86,864.7 сая төгрөг зарцуулжээ.

Аудитын илрүүлэлт:

Мөнгөн хөрөнгийн данстай холбоотой дансны бичилт буруу хийсэн, төсвийг үр ашиггүй зориулалт бус зарцуулсан, анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу, холбогдох хууль тогтоомжийг зөрчсөн зэрэг нийт 1,422.2 сая төгрөгийн алдаа, зөрчлүүд илэрсэн. Үүнээс орлого, зарлагын данстай холбоотой 511.5 сая төгрөгийн 18 алдаа, зөрчлийг санхүүгийн тайланд залруулсан байна.

Залруулаагүй алдаа, зөрчлийг зөрчлийн утга, сум, байгууллагаар нь дурдвал:

Анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу, хүчин төгөлдөр бус баримтаар ажил гүйлгээг хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн 32.3 сая төгрөгийн 8 зөрчил илэрсэнд 3.2 сая төгрөгийн 2 төлбөрийн акт, 29.1 сая төгрөгийн 6 зөвлөмж хүргүүлсэн. Үүнд:

- Дархан сумын Цэцэрлэг- 0.3 сая төгрөг
- Дэлгэрхаан сумын Цэцэрлэг – 9.4 сая төгрөг
- Батширээт сумын ЗДТГ -20.0 сая төгрөг
- Норовлин сумын ИТХ – 0.3 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 7-р цэцэрлэг- 0.1 сая төгрөг

- Хэрлэн сумын Ясли – 0.1 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын ИТХ – 2.1 сая төгрөг

Төсвийг үр ашиггүй зарцуулсан, илүү тооцож олгосон 33.1 сая төгрөгийн 12 зөрчил илэрсэнд 8.0 сая төгрөгийн 7 төлбөрийн акт тогтоож, 19,9 төгрөгийн 3 албан шаардлага, 5.3 сая төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмж хүргүүллээ. Үүнд:

- Норовлин сумын ЗДТГ – 2.9 сая төгрөг
- Батноров сумын ЕБС – 3.6 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын ЗДТГ -0.6 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 2-р сургууль - 2.2 сая төгрөг
- Хэрлэн баян-Улаан тосгоны ЕБС – 0.4 сая төгрөг
- Орон нутгийн судлах музей – 0.7 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын 1-р Цэцэрлэг -0.5 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын 3-р Цэцэрлэг -0.6 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын ОНХС -3.1 сая төгрөг
- Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны ОНХС -5.0 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын ЖДБДС – 0.3 сая төгрөг
- Хэнтий-Ус ХХК – 13.1 сая төгрөг

Е баримтгүй худалдан авалт хийсэн 126.2 сая төгрөгийн 20 зөрчилд 0.2 сая төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 126.0 сая төгрөгийн 19 зөвлөмж хүргүүлсэн. Үүнд:

- Биндэр сумын Цэцэрлэг -16.3 сая төгрөг
- Баян-Адарга сумын Цэцэрлэг -0.1 сая төгрөг
- Дадал сумын Цэцэрлэг -0.2 сая төгрөг
- Норовлин сумын Цэцэрлэг – 21.6 сая төгрөг
- Баян-Овоо сумын Цэцэрлэг -0.5 сая төгрөг
- Мөрөн сумын Цэцэрлэг -5.5 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 1-р Цэцэрлэг – 4.1 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 2-р Цэцэрлэг – 6.0 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 4-р Цэцэрлэг – 9.7 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 5-р Цэцэрлэг – 2.8 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 6-р Цэцэрлэг – 0.2 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 8-р Цэцэрлэг – 0.9 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 9-р Цэцэрлэг – 21.2 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 10-р Цэцэрлэг – 20.3 сая төгрөг
- Өлзийт тосгоны Цэцэрлэг – 0.8 сая төгрөг
- Галшар сумын Цэцэрлэг – 0.9 сая төгрөг
- Баянхутаг сумын Цэцэрлэг – 0.5 сая төгрөг
- Баянмөнх сумын Цэцэрлэг -1.6 сая төгрөг
- Жаргалтхаан сумын Цэцэрлэг – 0.8 сая төгрөг
- Цэнхэрмандал сумын Цэцэрлэг -12.3 сая төгрөг

Холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой 207.6 сая төгрөгийн 17 зөрчил илэрсэнд 0.4 сая төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 123.3 сая төгрөгийн 7 албан шаардлага, 83.9 сая төгрөгийн 9 зөвлөмж хүргүүллээ. Үүнд:

- Дэлгэрхаан сумын Байгаль хамгаалах сан – 14.2 сая төгрөг
- Биндэр сумын Байгаль хамгаалах сан – 21.9 сая төгрөг
- Дадал сумын Байгаль хамгаалах сан – 40.0 сая төгрөг

- Батноров сумын Байгаль хамгаалах сан – 2.0 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын Байгаль хамгаалах сан – 1.3 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын ЖДБДС – 4.5 сая төгрөг
- Гурванбаян ЭМТ – 12.0 сая төгрөг
- Биндэр сумын ИТХ – 0.4 сая төгрөг
- Аймгийн Засаг дарга данс – 39.1 төгрөг
- Аймгийн Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт – 21.4 сая төгрөг
- Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сан – 36.7 сая төгрөг
- Дадал сумын Сум хөгжүүлэх сан – 0.4 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын ОНХС – 10.5 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын Сум хөгжүүлэх сан -17.5 сая төгрөг

Дотоод хяналт болон хариуцлагатай холбоотой 60.0 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэнд 7 албан шаардлага хүргүүлсэн . Үүнд:

- Норовлин сумын ЭМТ - 40.8 сая төгрөг
- Гурванбаян тосгоны ЭМТ – 2.4 сая төгрөг
- Орон нутгийн судлах музей – 2.8 сая төгрөг
- Баянхутаг сумын Цэцэрлэг – 5.7 сая төгрөг
- Баянмөнх сумын ЭМТ – 3.8 сая төгрөг
- Батширээт сумын Цэцэрлэг -4.5 сая төгрөг

Биндэр нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ, Батширээт сум дундын ойн анги, Шинэс сум дундын ойн анги санхүүгийн үйл ажиллагаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулж мөрдөөгүй, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлээгүй зөрчилд зөвлөмж хүргүүлээ.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 8,417.4 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 9,179.3 сая төгрөг болж, 761.9 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №3 Авлагын үлдэгдэл

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	15.2	33.5	18.3
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	0.1	2,250.6	2,250.5
Татаас, санхүүжилтийн авлага	1.6	-	(1.6)
Зээлийн хүүгийн авлага			-
Дансны авлага /ТӨҮГ/	404.8	299.3	(105.5)
Татвар, НДШ-ийн авлага /ТӨҮГ/	3.9	3.6	(0.3)
Бусад авлага	1,020.7	951.4	(69.3)
Зээлийн авлага	6,971.0	5,640.9	(1,330.1)
Дүн	8,417.4	9,179.3	761.9
Үүнээс, байгууллагын төрлөөр			-
Төсөвт байгууллага	7,503.4	7,897.7	394.3
Төсөл/ сан	275.1	275.1	-
Төрийн сан	53.9	30.0	(23.9)
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	585.0	976.5	391.5
Дүн	8,417.4	9,179.3	761.9

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЭЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төсөвт байгууллагын нэмэлт дансны үлдэгдлийг төрийн санд төвлөрүүлсний авлага 188.7 сая төгрөгийг устгах бичилт хийж нэгтгэсэн байна.

Нийт авлагын 86.0 хувийг төсөвт байгууллага, 3.0 хувийг төсөл сан, 0.3 хувийг Төрийн сан, 10.6 хувийг ОНӨҮГ-ын үлдэгдэл эзэлж байна.

Төсөвт байгууллагын авлага:

Төсөвт байгууллагын авлагын үлдэгдэлд ажиллагсадтай холбогдсон авлага 32.8 сая төгрөг, төлбөртэй үйлчилгээний авлага 1,831.1 сая төгрөг, татвар шимтгэлийн авлага 2.8 сая төгрөг, хувь хүмүүсээс авах авлага 125.2 сая төгрөг, байгууллагаас авах авлага 420.1 сая төгрөг, зээлийн авлага 5,610.9 сая төгрөг байна.

Мөн төлбөртэй үйлчилгээний авлагын үлдэгдэлд сумын Эрүүл мэндийн төвүүдийн Эрүүл мэндийн даатгалаас авах 1,828.0 сая төгрөг байна. Ардын дуу бүжгийн Хан Хэнтий чуулга байгууллагаас авах авлагад 300 ширхэг 45.1 сая төгрөгийн үзэгчдийн сандлыг шилжүүлэн өгсний улмаас авлага үүссэн байна.

Сум хөгжүүлэх сангаас олгосон зээлийн 3.677.9 сая төгрөг, ЖДБДС-аас олгосон зээлийн 1,933.0 сая төгрөг, нийт 5,610.9 сая төгрөг нь нийт авлагын 61.1 хувийг эзэлж байна. Сум хөгжүүлэх сангаас олгосон зээлийн үлдэгдэл өмнөх оноос 939.7 сая төгрөгөөр, ЖДБДС-аас олгосон зээлийн үлдэгдэл өмнөх оноос 390.4 сая төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

Төсөл сан, төрийн сангийн авлага:

Төсөл сангийн авлагад Орон сууцны сангаас олгосон 275.1 сая төгрөгийн үлдэгдэл, төрийн сангийн авлага Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөвт олгосон зээлийн авлагын 30.0 сая төгрөгийн үлдэгдэл хэвээр байна.

ОНӨААН-ийн авлага:

ОНӨААН-ийн авлагын үлдэгдэлд Хэнтий-Ус ХХК-ний иргэд, байгууллагаас авах цэвэр, бохир ус, дулаан, засвар үйлчилгээний 546.5 сая төгрөгийн, Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн Эрүүл мэндийн даатгалаас авах төлбөртэй үйлчилгээний 361.6 сая төгрөгийн, Бор-Өндөр Хот тохижилт ОНТҮГ-ын иргэд, байгууллагаас авах бохир ус, хог хаягдлын үйлчилгээний 63.7 сая төгрөгийн авлага ихэнх хувийг эзэлж байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Авлагын данстай холбоотой дансны бичилт буруу хийсэн, авлагыг бүртгэлд тусгаагүй, бүртгэлийг аккруэл сууриар хөтлөөгүй нийт 141.4 сая төгрөгийн 14 алдааг санхүүгийн тайланд залруулсан. Илэрсэн алдаа, зөрчлийг томоохон дүнтэй сум, байгууллагаар нь дурдвал:

- Гурванбаян сумын ЭМТ – 42.8 сая төгрөг
- Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны ЭМТ -18.9 сая төгрөг
- Баянмөнх сумын ЭМТ - 37.7 сая төгрөг
- Газрын харилцаа, барилга хот байгуулалтын газар -14.0 сая төгрөг
- Батширээт ЗДТГ- 10.0 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 2-р сургууль -9.5 сая төгрөг

Олон жилийн насжилттай авлагын үлдэгдлийг барагдуулаагүй байна. Үүнд:

- Аймгийн Газар тариаланг дэмжих сан-4.9 сая төгрөг
- Аймгийн ЖДБДС-108.6 сая төгрөг
- Аймгийн Орон сууцны сан-275.1 сая төгрөг

3.5.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны эхний үлдэгдэл 304.2 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 1,259.3 сая төгрөг болж 955.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №4 Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл

/ сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Урьдчилж гарсан зардал	240.1	1,238.7	998.6
Бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа	4.1	0.1	(4.0)
Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа	53.9	15.0	(38.9)
Цалингийн урьдчилгаа	6.1	5.5	(0.6)
Томилолтын урьдчилгаа			-
Дүн	304.2	1,259.3	955.1
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			-
Төсөвт байгууллага	304.1	312.6	8.5
Төсөл/ сан			-
Төрийн сан			-
ОНӨҮГ	0.1	946.7	946.6
Дүн	304.2	1,259.3	955.1

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Урьдчилж гарсан зардал дансны үлдэгдэл өссөн нь Орон сууц ОНӨААТҮГ орон сууцны барилга бариулах 872.1 сая төгрөг, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 50.0 сая төгрөг, ОНХС-ийн 30.5 сая төгрөг, Замын сангийн 8.6 сая төгрөг, Газрын харилцаа, барилга хот байгуулалтын газар 73.1 сая төгрөг, Хүүхэд гэр бүл, залуучуудын хөгжлийн газар 52.7 сая төгрөг, Хэнтий-Ус ХХК 49.6 сая төгрөг, Бор-Өндөр Хот тохижилт 25.0 сая төгрөгөөр санхүүжүүлээд бүрэн дуусаагүй төсөл арга хэмжээг зардлаар бүртгэсэн болон төсөвт байгууллагууд урьдчилж зардал гаргасантай холбоотой байна.

Гурванбаян сумын ЗАА 0.1 сая төгрөгийн бараа материал бэлтгэх урьдчилгаа дансанд үлдэгдэлтэй хэвээр, Цэнхэрмандал сумын ЗДТГ 6.5 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө бэлтгэхтэй холбоотой гарсан зардал байна.

Цалингийн урьдчилгаа дансанд 5.5 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байгаагаас Биндэр сумын Цэцэрлэг, Гурванбаян ЗАА, Хэрлэн сумын ЗДТГ-ын нийт 2.6 сая төгрөгийн үлдэгдэл төлөгдөөгүй хэвээр байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Урьдчилж гарсан зардал данстай холбоотой дансны бичилт буруу хийсэн, бүртгэлд тусгаагүй нийт 39.0 сая төгрөгийн 3 алдааг санхүүгийн тайланд залруулсан. Үүнд:

- Бор-Өндөр сумын Хот тохижилт – 25.0 сая төгрөг
- Батширээт ЗДТГ- 11.0 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын 1-р цэцэрлэг – 3.0 сая төгрөг

3.5.4 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт

Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт эхний үлдэгдэл 4,931.5 төгрөг, эцсийн үлдэгдэлгүй байна.

Хүснэгт № 5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт дансны үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	4,931.5	-	(4,931.5)
Урт хугацаат хадгаламж			-
Үнэт цаас			-
Урт хугацаат зээл	4,931.5		(4,931.5)
Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	4,931.5		(4,931.5)
Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөвт олгосон	4,931.5		(4,931.5)
Дүн	4,931.5	-	(4,931.5)
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			-
Төсөвт байгууллага			-
Төсөл/ сан			-
Төрийн сан	4,931.5		(4,931.5)
ОНӨҮГ			-
Дүн	4,931.5	-	(4,931.5)

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Урт хугацаат хөрөнгө оруулалтын 4,931.5 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэл нь Сангийн яам аймгийн ЗДТГ -тай 2019 онд байгуулсан дамжуулан зээлдүүлэх гэрээний дагуу Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр “Зүүн өмнөд говийн хот байгуулалт, хилийн ойролцоо суурин газруудын хөгжлийн төслийн нэмэлт санхүүжилт” төслөөс цэвэрлэх байгууламж байгуулах зориулалтаар олгох 4,931.6 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт бүртгэснийг тайлант онд хөрөнгийг Хэнтий-Ус ХХК-ний эзэмшилд шилжүүлсэн байна.

3.5.5 Бараа материал

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 20,981.9 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 23,220.0 сая төгрөг болж 2,238.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №6 Бараа материалын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Бараа материал			
Тусгай зориулалтын материал	835.4	869.5	34.1
Эм боох материал	482.9	728.3	245.4
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	10.0	5.7	(4.3)
Бэлэн бүтээгдэхүүн	24.3	2.3	(22.0)
Бичиг хэргийн материал	307.5	324.1	16.6
Аж ахуйн материал	3,873.4	4,375.4	502.0
Сэлбэг хэрэгсэл	151.4	167.5	16.1
Түлш, шатах тослох материал	180.4	96.0	(84.4)
Барилгын засварын материал	152.3	289.9	137.6
Хүнсний материал	129.6	264.5	134.9
Бусад хангамжийн материал	14,123.0	15,346.9	1,223.9
Мал амьтад	711.7	749.9	38.2
Дүн	20,981.9	23,220.0	2,238.1
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>	-	-	
Төсөвт байгууллага	20,214.3	22,411.4	2,197.1
Төсөл/ сан			-
Төрийн сан			-
ОНӨҮГ	767.6	808.6	41.0
Дүн	20,981.9	23,220.0	2,238.1

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд бараа материалын данс 22,924.6 сая төгрөгөөр нэмэгдсэнээс худалдан авсан 21,448.9 сая төгрөгийн, хандиваар авсан 528.3 сая төгрөгийн, шилжүүлэн авсан 947.4 сая төгрөгийн бараа материалыг орлого авч, 20,646.2 сая төгрөгийн бараа материалыг зарцуулсан байна.

Бараа материалын үлдэгдэл 2,238.1 сая төгрөгөөр өссөн нь улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 11,447.8 сая төгрөг, аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр 670.0 сая төгрөгөөр тус тус хийгдсэн ажлууд нь он дамжин хийгдэж, улсын комисс хүлээн аваагүй тул бусад хангамжийн материал дансанд үлдэгдлээр бүртгэсэн нь нөлөөлсөн байна. Үүнд:

Аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалт: Бараа материал дансанд 670.0 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Үүнд:

- Халуун усны барилга /Хэрлэн / -110.3 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 1-р багийн халаалтын зуухны дуусгал – 375.7 сая төгрөг
- Чингис хаан аялал жуулчлалын цогцолборын гадна цахилгаан хангамжийн зураг төсөл /Дадал сум/ - 73.2 сая төгрөг
- Автобусны буудал байгуулах /Хэрлэн сум/ -110.8 сая төгрөг

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт: Бараа материал дансанд 11,447.8 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Үүнд:

- Аварга нуурын зүүн бүрдийг сэргээх /Хэнтий, Дэлгэрхаан сум/ -191.3 сая төгрөг
- Сургуулийн барилга, 640 суудал /Хэнтий, Өмнөдэлгэр сум/ -3,809.9 сая төгрөг
- Сургуулийн дотуур байрын барилга, 100 ор /Хэнтий, Батширээт сум/ - 1,200.0 сая төгрөг
- Ерөнхий боловсролын сургуульд олон улсын стандартыг нэвтрүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах төсөл /Хэнтий, Батноров сум, Бэрх тосгон/ -4,404.6 сая төгрөг
- Иргэдэд үйлчлэх мэдээллийн төв /Баян-овоо сум/ - 50.0 сая төгрөг
- Биенийн тамир, спортын газрын А,Б заалны гадна дотор засал дээврийн засвар /Хэнтий Хэрлэн сум / - 112.3 сая төгрөг
- Шихихутаг нууц товчоо цогцолборын тохижилт /Хэнтий Норовлин сум/ -133.1 сая төгрөг
- Цэвэр усны гадна шугам сүлжээ /Хэнтий Өмнөдэлгэр сум/ - 430.1 сая төгрөг
- Соёлын төвийн барилгын дотор засвар /Хэнтий Батноров сум/ - 569.0 сая төгрөг
- Нэгдсэн эмнэлгийн төрөх тасгийн барилгын их засвар /Хэнтий Хэрлэн сум/ - 547.4 сая төгрөг

Аудитын илрүүлэлт:

Бараа материалын данстай холбоотой нийт 409.4 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч, бараа материалын бүртгэл, тайлагналтай холбоотой 54.2 сая төгрөгийн 15 алдаа, зөрчлийг санхүүгийн тайланд залруулсан.

Залруулаагүй зөрчлийг дурдвал:

Бараа материалын үлдэгдлийг тоолоогүй, тооцоо бодоогүй, үлдэгдлийг баталгаажуулаагүй 305.7 сая төгрөгийн зөрчилд 9 албан шаардлага хүргүүлээ. Үүнд:

- Биндэр сумын Цэцэрлэг – 20.1 сая төгрөг
- Норовлин сумын Цэцэрлэг – 3.1 сая төгрөг
- Норовлин сумын ЭМТ – 102.6 сая төгрөг
- Мөрөн сумын Цэцэрлэг – 4.4 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 9-р Цэцэрлэг – 40.2 сая төгрөг
- Дархан сумын тохижилт үйлчилгээ – 25.2 сая төгрөг
- Орон нутгийн судлах музей – 25.0 сая төгрөг

- Цэнхэрмандал сумын Цэцэрлэг – 6.6 сая төгрөг
- Малын эрсдэлээс хамгаалах сан – 78.5 сая төгрөг

Хоолны зардлыг норм хэтрүүлэн зарцуулсан 9.3 сая төгрөгийн зөрчилд 9 төлбөрийн акт тогтоосон. Үүнд:

- Хэрлэн сумын 7-р Цэцэрлэг - 0.5 сая төгрөг
- Өлзийт тосгоны Цэцэрлэг - 1.4 сая төгрөг
- Дэлгэрхаан сумын Цэцэрлэг – 0.6 сая төгрөг
- Биндэр сумын Цэцэрлэг – 1.0 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 1-р сургууль – 1.4 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 1-р Цэцэрлэг - 0.5 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын 1-р Цэцэрлэг – 0.6 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын 3-р Цэцэрлэг - 1.8 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын 2-р цэцэрлэг – 1.4 сая төгрөг

Бараа материалыг дутагдуулсан 1.7 сая төгрөгийн зөрчлийг шийдвэрлэж, тооцоо хийгээгүй тул төлбөрийн акт тогтоосон. Үүнд:

- Дадал сумын Цэцэрлэг – 0.2 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 1-р сургууль -0.5 сая төгрөг
- Өлзийт тосгоны Цэцэрлэг -1.0 сая төгрөг

Бараа материалын үлдэгдлийг бүртгэл тайланд зөрүүтэй илэрхийлсэн 24.2 сая төгрөгийн 3 зөрчилд албан шаардлага хүргүүллээ. Үүнд:

- Дадал сумын Соёлын төв – 8.7 сая төгрөг
- Норовлин сумын ЭМТ - 8.2 сая төгрөг
- Хэнтий-Ус ХХК – 7.3 сая төгрөг

Бараа материалыг анхан шатны баримтгүй зарлагдсан, үндэслэлгүй зарцуулсан 14.1 сая төгрөгийн 6 зөрчилд 8.1 сая төгрөгийн 2 төлбөрийн акт тогтоож, 4.6 сая төгрөгийн 3 албан шаардлага, 1.3 сая төгрөгийн 1 зөвлөмж хүргүүлсэн. Үүнд:

- Биндэр сумын Цэцэрлэг – 0.6 сая төгрөг
- Дадал сумын ЕБС – 7.5 сая төгрөг
- Дадал сумын Цэцэрлэг – 0.7 сая төгрөг
- Хэрлэн сумын 6-р Цэцэрлэг – 2.4 сая төгрөг
- Гурванбаян тосгоны Цэцэрлэг -1.3 сая төгрөг
- Хэнтий Орон сууц ОНӨААТҮГ – 1.5 сая төгрөг

3.5.6 Нөөцийн бараа

Нөөцийн бараа материалын дансны эхний үлдэгдэл 82.8 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 123.1 сая төгрөг болж, 40.3 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №7 Нөөцийн барааны үлдэгдэл

/ сая төгрөг /

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Нөөцийн бараа	-	-	
Барааны нөөц		10.2	
Тэжээлийн нөөц	41.2	77.9	36.7
Бусад нөөц	41.6	35.0	(6.6)

Дүн	82.8	123.1	40.3
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>	-	-	-
Төсөвт байгууллага	53.4	93.7	40.3
Төсөл/ сан	29.4	29.4	-
Төрийн сан	-	-	-
ОНӨҮГ	-	-	-
Дүн	82.8	123.1	40.3

Тайлант оны эцсийн нөөцийн барааны 123.1 сая төгрөг нь Газар тариаланг дэмжих сан үр тарианы нөөцөд 29.4 сая төгрөг, өвөлжилтийн бэлтгэл хангах зорилгоор малын өвс тэжээл нөөцөлж Батширээт сум 10.0 сая төгрөг, Баян-Овоо сум 7.1 сая төгрөг, Баян-Адарга сум 12.2 сая төгрөг, Бэрх тосгон 11.2 сая төгрөг, Галшар сум 6.3 сая төгрөг, Норовлин сум 5.6 сая төгрөг, Өмнөдэлгэр сум 11.0 сая төгрөг, Баянмөнх сум 6.0 сая төгрөг, Баянхутаг 6.5 сая төгрөг, Жаргалтхаан сум 2.0 сая төгрөг, корона вируст халдварын үед хэрэглэх эм, хамгаалах хэрэгслийн нөөц бүрдүүлж Гурванбаян тосгоны ЭМТ 10.2 сая төгрөг, Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны ЭМТ 5.6 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Аймгийн Тариалан эрхлэлтийн дэмжих сан дахь нөөцийн барааны 29.4 сая төгрөгийн үлдэгдлийг тоолж баримтжуулаагүй, олон жилийн турш өөрчлөлт ороогүй байна.

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 218,808.7 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 271,812.5 сая төгрөг болж, 53,003.8 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №8 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

/ сая төгрөг /

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	199,939.9	252,483.0	52,543.1
Барилга, байгууламж, орон сууц	155,565.8	196,830.6	41,264.8
Авто тээврийн хэрэгсэл	8,820.2	9,865.8	1,045.6
Машин тоног төхөөрөмж	17,304.5	20,525.7	3,221.2
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	7,594.4	8,311.2	716.8
Зам, гүүрийн байгууламж	3,902.6	3,934.5	31.9
Батлан хамгаалах, цэргийн зориулалттай тоног төхөөрөмж	6.3	6.3	-
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	1,748.1	1,748.1	-
Бусад үндсэн хөрөнгө	4,186.8	10,412.3	6,225.5
Дуусаагүй барилга, байгууламж	-	-	-
Ном	811.2	848.5	37.3
Биет бус хөрөнгө	18,868.8	19,329.5	460.7
Программ хангамж	199.9	431.1	231.2
Бусад биет бус хөрөнгө	18,668.9	18,898.4	229.5
Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	-	-	-
Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө /ТӨҮГ/ + бусад	-	-	-
Дүн	218,808.7	271,812.5	53,003.8
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			-
Төсөвт байгууллага	186,634.7	226,798.1	40,163.4

Төсөл/ сан			-
Төрийн сан			-
ОНӨҮГ	32,174.0	45,014.4	12,840.4
Дүн	218,808.7	271,812.5	53,003.8

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд нийт 55,514.3 сая төгрөгийн хөрөнгө нэмэгдсэнээс төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн үндсэн хөрөнгө 3,347.9 сая төгрөг, үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 11,311.5 сая төгрөг, балансаас баланст шилжүүлэн авсан 13,532.4 сая төгрөг, бусад /төсөл сангийн хөрөнгөөр бий болсон/ 27,322.5 сая төгрөгийн хөрөнгө байна.

Балансаас баланст шилжүүлсэн 776.8 сая төгрөг, худалдсан 21.5 сая төгрөг, акталсан 1,618.9 сая төгрөг, бусад 92.2 сая төгрөгөөр хөрөнгө хасагдсан байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой 4,720.6 сая төгрөгийн зөрчил илэрч, 4,463.3 сая төгрөгийн 28 алдаа, зөрчлийг санхүүгийн тайланд залруулсан. Залруулсан алдаа, зөрчлийг томоохон дүнтэй сум, байгууллагаар нь дурдвал:

- Биндэр нийтлэг үйлчилгээ – 2,682.9 сая төгрөг
- Дархан сумын Тохижилт үйлчилгээ – 1,104.9 сая төгрөг
- Хэнтий Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ – 120.1 сая төгрөг
- Аймгийн ЗДТГ – 118.6 сая төгрөг
- Гурванбаян тосгоны ЗАА -66.3 сая төгрөг
- Өндөрхаан хот тохижилтын газар – 48.0 сая төгрөг
- Өлзийт тосгоны Цэцэрлэг – 45.5 сая төгрөг
- Хан Хэнтий чуулга – 45.1 сая төгрөг
- Дадал сумын ЗДТГ – 39.9 сая төгрөг
- Байгаль орчин аялал жуулчлалын газар – 30.0 сая төгрөг
- Баянхутаг сумын ЭМТ – 28.0 сая төгрөг
- Галшар сумын ЭМТ – 26.1 сая төгрөг
- Баян-Адарга сумын ЭМТ – 20.5 сая төгрөг
- Цэнхэрмандал сумын ЭМТ -20.8 сая төгрөг
- Гурванбаян сумын ЭМТ – 11.6 сая төгрөг
- Баян-Овоо сумын Цэцэрлэг – 10.1 сая төгрөг

Жилийн эцсийн хөрөнгийн тооллогыг хийгээгүй, тооцоог бодож баталгаажуулаагүй 257.2 сая төгрөгийн 2 зөрчил илэрсэнд албан шаардлага хүргүүлсэн. Үүнд:

- Батширээт Тохижилт – 5.9 сая төгрөг
- Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны ЗАА -251.3 сая төгрөг

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 14,522.7 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 22,463.2 сая төгрөг болж 7,940.5 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №9 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/ сая төгрөг /

<u>Үзүүлэлт</u>	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>	<u>Өссөн+ Буурсан -</u>
Богино хугацаат өр төлбөр дүн	7,550.9	11,845.5	4,294.6

**Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

<u>Төгрөг</u>	127.5	60.8	(66.7)
Төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдийн зээл	127.5	60.8	(66.7)
<u>Өглөг</u>	1,924.6	4,424.7	2,500.1
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	29.8	61.0	31.2
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	302.6	158.8	(143.8)
<u>Бусад өглөг</u>	1,592.2	4,204.9	2,612.7
Байгууллагад төлөх өглөг	821.7	3,385.5	2,563.8
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	35.6	52.5	16.9
Татварын өглөг /ТӨҮГ/	135.7	130.5	(5.2)
НДШ-ийн өглөг /ТӨҮГ/	154.5	40.5	(114.0)
Дансны өглөг /ТӨҮГ/	444.7	595.9	151.2
<u>Урьдчилж орсон орлого</u>	5,498.8	7,360.0	1,861.2
Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөв	5,498.8	7,064.6	1,565.8
Бусад урьдчилж орсон орлого	-	295.4	295.4
<u>Урт хугацаат өр төлбөр дүн</u>	6,971.8	10,617.7	3,645.9
<u>Урт хугацаат зээл</u>	6,971.8	10,617.7	3,645.9
<u>Төгрөг</u>			-
Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөв	6,971.8	10,617.7	3,645.9
Нийт дүн	14,522.7	22,463.2	7,940.5
<u>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</u>			-
Төсөвт байгууллага	584.9	145.6	(439.3)
Төсөл, сан			-
Төрийн сан	5,469.6	3,444.5	(2,025.1)
ОНӨҮГ	8,468.2	18,873.1	10,404.9
ДҮН	14,522.7	22,463.2	7,940.5

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт өр төлбөрийн 0.6 хувийг төсөвт байгууллага, 15.4 хувийг Төрийн сан, 84 хувийг төрийн болон орон нутгийн өмчит газруудын өр төлбөр эзэлж байна.

Өр төлбөрийн үлдэгдэл төсөвт байгууллага 439.3 сая төгрөг, төрийн сан 2,025.1 сая төгрөгөөр буурсан бол төрийн болон орон нутгийн өмчит газар 10,404.9 сая төгрөгөөр өссөн дүнтэй байна.

Богино хугацаат өр төлбөр оны эхэнд 7,550.9 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 11,845.5 сая төгрөг болж 4,294.6 сая төгрөгөөр өссөн нь төрийн сангийн өглөг 2,717.9 сая төгрөгөөр, ОНӨҮГ-ын өглөг 1,827.5 сая төгрөгөөр өссөнтэй холбоотой байна. Үүнд: Төрийн сан дахь барьцаа хөрөнгийн дансанд төвлөрсөн хөрөнгө оруулалтын төсөл арга хэмжээний үлдэгдэл 2,259.1 сая төгрөгөөр, ОНӨҮГ-ын өглөгт урьдчилж орсон орлого дансны үлдэгдэл Хэнтий-Ус ХХК 1,565.8 сая төгрөгөөр, Орон сууц ОНӨААТҮГ 295.4 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Төрийн сангийн өглөгийн 3,255.8 сая төгрөгийн үлдэгдэл нь барьцаа хөрөнгийн дансанд төвлөрсөн хөрөнгө оруулалтын төсөл арга хэмжээний үлдэгдэл, 188.7 сая төгрөгийн үлдэгдэл нь нэмэлт дансны үлдэгдлийг төвлөрүүлсний өглөг байна.

Урт хугацаат өр төлбөрийн 10,617.7 сая төгрөгийн үлдэгдэл нь “Хэнтий-Ус” ХХК-д Азийн хөгжлийн банкнаас 2003 онд “Орон нутгийн хотуудын нийтийн аж ахуйн хөгжлийн хоёрдугаар үе шатны төсөл” МОН-1907-ийн хүрээнд зүүн болон төвийн бүсийн аймгийн “Нийтийн аж ахуйн үйлчилгээний байгууллагын ажил үйлчилгээний менежментийн чадавхыг дээшлүүлэх”-д зориулан авсан зээлийн 2,040.2 сая төгрөг, 2019 онд “Зүүн өмнөд говийн хот байгуулалт, хилийн ойролцоо суурин газруудын хөгжлийн төслийн нэмэлт санхүүжилт”-ээр авсан 8,577.5 сая төгрөгийн зээлийн үлдэгдэл байна.

ТЕЗ-ийн эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагад хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчлүүд илэрлээ: Үүнд:

Аудитын илрүүлэлт:

Өглөгийн данстай холбоотой 102.8 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч, 78.4 сая төгрөгийн 7 алдааг залруулсан.

Санхүүгийн тайланд тусгагдсан өглөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй, санхүүгийн тайланд зөрүүтэй тусгагдсан 24.4 сая төгрөгийн 7 зөрчилд 5 албан шаардлага, 2 зөвлөмж хүргүүлсэн . Үүнд:

- Хэнтий Нийтлэг үйлчилгээ -6.4 сая төгрөг
- Монгол хатдын өргөө цогцолбор – 8.6 сая төгрөг
- Баянхутаг сумын ЕБС – 1.8 сая төгрөг
- Баянмөнх сумын ЭМТ – 4.4 сая төгрөг
- Батширээт сумын ЭМТ – 2.0 сая төгрөг
- Бор-Өндөр сумын СХС – 0.5 сая төгрөг
- Бор-өндөр сумын ЖДБДС – 0.7 сая төгрөг

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 215,117.9 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 259,501.4 сая төгрөг болж, 44,383.5 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №10 Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл /сая төгрөг/

<u>Үзүүлэлт</u>	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>	<u>Өсөлт/+, бууралт -/</u>
<u>Засгийн газрын хувь оролцоо</u>	<u>77,631.4</u>	<u>81,303.3</u>	<u>3,671.9</u>
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	76,760.8	78,475.6	1,714.8
Өмч /төрийн/ ТӨҮГ/	870.6	2,827.7	1,957.1
Өмч /Хувийн/ ТӨҮГ/			-
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/			
<u>Хуримтлагдсан үр дүн</u>	<u>90,322.4</u>	<u>129,495.1</u>	<u>39,172.7</u>
Өмнөх үеийн үр дүн	43,571.3	89,385.8	45,814.5
Тайлант үеийн үр дүн	46,751.1	40,109.3	(6,641.8)
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	47,164.1	48,703.0	1,538.9
Дүн	215,117.9	259,501.4	44,383.5
<i>Үүнээс, байгууллагын төрлөөр</i>			
Төсөвт байгууллага	192,680.1	223,406.8	30,726.7
Төсөл, сан	520.9	594.4	73.5
Төрийн сан	8,650.5	10,966.3	2,315.8
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	13,266.4	24,533.9	11,267.5
Дүн	215,117.9	259,501.4	44,383.5

Эх сурвалж: Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын капитал данс нь 1,714.8 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь Дархан Тохижилт ОНӨҮГ 1,355.9 сая төгрөг, Биндэр сум дундын эмнэлэг 386.6 сая төгрөг, Бэрх сум дундын эмнэлэг 272.2 сая төгрөгөөр нэмэгдсэнтэй холбоотой байна. Мөн тайлант онд Ахмадын хороо 250.0 сая төгрөгөөр, сумдын Эмийн эргэлтийн сангийн өмч 49.9 сая төгрөгөөр хасагдсан байна.

Өмч ТӨҮГ өмнөх оноос 1,957.1 сая төгрөгөөр өссөн нь Хэнтий Орон сууц ОНӨААТҮГ 1,850.0 сая төгрөг, Биндэр Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ 94.4 сая төгрөг, Монгол хатдын өргөө ОНӨҮГ 12.7 сая төгрөгөөр дүрмийн сан нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Дахин үнэлгээний зөрүү 1.5 сая төгрөгөөр өссөн нь санхүүгийн тайланд шинээр нэгтгэгдсэн Биндэр сум дундын эмнэлэг, Бэрх сум дундын эмнэлгийн дахин үнэлгээний зөрүү болон Баянхутаг сумын ЕБС-ийн дахин үнэлгээний зөрүү дансны өөрчлөлттэй холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт:

- *Хэнтий-Ус ХХК нь төлөөлөн удирдах зөвлөлийн баталсан санхүүгийн төлөвлөгөөний орлогыг дутуу төвлөрүүлж, зарлагыг батлагдсан төсвөөс хэтрүүлэн зарцуулж, алдагдалтай,*
- *Хэнтий Орон сууц ОНӨААТҮГ нь тайлант онд анх батлагдсан зорилтот түвшнийг хангаагүй, 71.0 сая төгрөгийн үйл ажиллагааны зардал гаргаж, 71.0 сая төгрөгийн алдагдалтай ажилласан зөрчлүүдэд зөвлөмж хүргүүлсэн.*

3.6 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

3.6.1. ОНӨҮГ-т хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын талаар:

ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 44 ОНӨААТҮГ нэгтгэгдсэнээс 16 ОНӨААТҮГ аудитад хамрагдаж, 21 эмийн эргэлтийн сан, Баян-Адарга сум Адарга тохижилт, Дэлгэрхаан сумын Аварга тохижилт, Жаргалтхаан тохижилт үйлчилгээ, Хавтгарын хөгжил, Ахмадын хороо, Шинэ зууны залуу Хэнтий, Өндөрхаан сүү ОНӨААТҮГ аудитад хамрагдаагүй.

Тайлант онд Хэнтий орон сууц, Дэлгэрхаан сумын Аварга тохижилт, Баян-Адарга сумын Адарга тохижилт, Дархан сумын Тохижилт үйлчилгээ ОНӨААТҮГ шинээр байгуулагдсан.

Аудитад хамрагдсан 16 байгууллагаас 6 санхүүгийн тайланг аудитын түүвэрт хамруулж, 10 байгууллагын санхүүгийн тайланд санал, дүгнэлт гаргасан. *Хүснэгтээр харуулбал:*

Д/д	Байгууллагын нэр	Аудитад хамрагдсан байдал		Дүгнэлтийн хэлбэр			
		Дүгнэлт	Түүвэрт	Зөрчилгүй	Хязгаарлалт тай	Сөрөг	Таггалзсан
1	"Цэгцүүлэн дом" өрхийн эрүүл мэндийн төв (ЗБН)		+				
2	Ач манал ЗГБХН		+				
3	Оюуны шим ЗГБХН		+				
4	"ХЭРЛЭН-ДОМ" өрхийн эрүүл мэндийн төв		+				
5	Цэнхэрмандал сумын Ойн анги		+				
6	Өмнөдэлгэр Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ		+				
7	Биндэр ой сум дундын ойн анги	+		+			
8	Батширээт сум дундын ойн анги	+		+			
9	Шинэс сум дундын ойн анги	+		+			
10	Биндэр нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	+		+			
11	Хэнтий-Ус ХХК	+		+			
12	Батширээт сум тохижилт	+			+		
13	Монгол хатдын өргөө цогцолбор	+			+		

14	Хэнтий орон сууц ОНӨАТҮГ	+			+		
15	Хэнтий аймгийн Дархан сумын тохижилт үйлчилгээ	+			+		
16	Хэнтий Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	+			+		
	ДҮН	10	6	5	5	-	-

Аудитад хамрагдсан ОНӨААТҮГ-ийн 9 нь алдагдалтай ажилласан байна. Үүнд:

/мянган төгрөгөөр/

№	Байгууллагын нэр	Тайлан үеийн алдагдал
1	Хэнтий Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	(9,998.71)
2	Хэнтий-Ус ХХК	(123,334.82)
3	Биндэр ой сум дундын ойн анги	(9,430.78)
4	Цэнхэрмандал сумын Ойн анги	(12.00)
5	Өмнөдэлгэр Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	(221.22)
6	Биндэр нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	(24,846.67)
7	Монгол хатдын өргөө цогцолбор ОНӨААТҮГ	(39,104.21)
8	Хэнтий орон сууц ОНӨААТҮГ	(70,967.73)
9	Хэнтий аймгийн Дархан сумын тохижилт үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	(22,654.85)

Байгууллагын үйлдвэрлэл, санхүүгийн төлөвлөгөө боловсруулж, зохих байгууллагаар батлуулж, биелэлтийг хангаж ажиллаагүй ОНӨААТҮГ-ыг жагсаалтаар харуулбал:

№	Байгууллагын нэр
1	Хэнтий Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ
2	Биндэр ой сум дундын ойн анги
3	Батширээт сум дундын ойн анги
4	Шинэс сум дундын ойн анги
5	Цэнхэрмандал сумын Ойн анги
6	Өмнөдэлгэр Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ
7	Биндэр нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ
8	Батширээт сум тохижилт
9	Монгол хатдын өргөө цогцолбор ОНӨААТҮГ
10	Хэнтий орон сууц ОНӨАТҮГ
11	Хэнтий аймгийн Дархан сумын тохижилт үйлчилгээ

3.6.2. Корона вирус халдварт /ковид-19/-ын цар тахлын үед айл өрх, аж ахуйн нэгж, байгууллагад дэмжлэг үзүүлэх зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 211 дүгээр тогтоолын дагуу иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын дулаан эрчим хүч, дулааны уур хэрэглэсний төлбөр, цэвэр, бохир усны үйлчилгээний төлбөр болон энгийн хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг төрөөс хариуцан төлөх болсон шийдвэрийн дагуу Хэнтий аймгийн дулаан, уур усны үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа эрхлэгч 14 байгууллага, аж ахуйн нэгжид нийт 13 сарын хугацаанд 1,411.0 сая төгрөгийн халаалтын төлбөрийг төрөөс шилжүүлсэн байна. Халаалтын төлбөрт 91.1 сая, цэвэр усны төлбөрт 202.9 сая төгрөгийг Хэнтий-Ус ХХК-д шилжүүлээгүй авлагын үлдэгдэлтэй байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 211 дүгээр тогтоолын 3 -т заасны дагуу Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас энгийн хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг өмнөх оны орлогын гүйцэтгэлтэй уялдуулж 373.7 сая төгрөгийн төлбөрийг 18 сум, 4 тосгоны орон нутгийн орлогын дансанд шилжүүлж, 119.1 сая төгрөгийн төлбөрийн үлдэгдлийг 2022 онд шилжүүлэхээр аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтэстэй тооцоо нийлж баталгаажуулсан байна.

3.7 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.7.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аймгийн ТЕЗ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасны дагуу шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлбэл зохих дараах мэдээллийг мэдээлж ажилласан байна. Үүнд:

- ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэх шинээр төлөвлөсөн болон шилжих хөрөнгө оруулалтын 54 төсөл, арга хэмжээний 6,327.2 сая төгрөгөөр санхүүжүүлэх ажлын гүйцэтгэл 4,154.8 сая төгрөгийн гүйцэтгэл
- Батлагдсан төсөв , гүйцэтгэлийн мэдээлэл
- Тендер шалгаруулсан худалдан авах ажиллагааны 10,048.5 сая төгрөгийн 52 мэдээлэл
- Таван сая төгрөгөөс дээш худалдан авалт санхүүжилтийн мэдээлэлд 26,083.1 сая төгрөгийн 145 мэдээлэл
- Хөрөнгө зарцуулах тухай 1030.6 сая төгрөгийн 167 шийдвэр, өглөг үүсгэсэн 2018 онд Азийн хөгжлийн банктай байгуулсан “Зүүн өмнөд говийн хот байгуулалт, хилийн ойролцоо суурин газруудын хөгжлийн МОН-3713 төсөл”-ийн нэмэлт санхүүжилт дамжуулан зээлдүүлэх гэрээгээр 2.9 сая америк долларын гэрээ.
- Авлага үүсгэсэн уул уурхайн компаниудтай байгуулсан 345.0 сая төгрөгийн 32 гэрээ зэрэг мэдээллийг байршуулсан байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

- **Харьяа байгууллага, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчдын санхүүгийн тайлангийн аудитаар 3 төвлөрүүлэн захирагч, 63 шууд захирагч 13,968.6 сая төгрөгийн, орон нутгийн өмчит 6 байгууллага 496.0 сая төгрөгийн мэдээллийг байршуулаагүй, зөрүүтэй мэдээлсэн зэрэг 14,464.6 сая төгрөгийн 72 зөрчил илэрсэнд зөрчлийг арилгах, мэдээллийг бүрэн, үнэн зөв байршуулж ажиллах 11,268.1 сая төгрөгийн 47 албан шаардлага, 3,196.5 сая төгрөгийн 25 зөвлөмж хүргүүлсэн.**

3.8 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид 280.3 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах 3 албан шаардлага хүргүүлснийг хэрэгжүүлж, нийт 5 зөвлөмж өгснөөс 3 зөвлөмжийг хэрэгжүүлж, 2 зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлээгүй буюу зөвлөмжийн хэрэгжилт 72 хувьтай байна.

Хүснэгт №12 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилт ийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Төлбөрийн акт	0	0					
Албан шаардлага	3	280.3	3	280.3			100
Зөвлөмж	5	1,040.3	3	622.4	2	417.9	72
Нийт	8	1,320.6	6	902.7	2	417.9	82.5

Хэрэгжээгүй зөвлөмжийг авч үзвэл:

- Аймгийн Тариаланг дэмжих сан дахь нөөцийн барааны үлдэгдлийг тоолж баталгаажуулан, үр дүнг шийдвэрлэх
- “Газар тариалан дэмжих сан”-ийн 4.8 сая төгрөг, “Орон сууцны сан”-ийн 275.1 сая төгрөг, ЖДБДС-ийн 108.6 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллах гэсэн зөвлөмжийн хэрэгжилтүүд хангалтгүй байна.

3.9 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар ОНӨҮГ-ийн үйл ажиллагааны үр дүн, ашигт ажиллагаа болон аудитаар өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг авч үзнэ.

4. Аудитын илрүүлэлт

4.1 Аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудад хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүнгийн талаар

Аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж, гаргалаа.

ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа төсвийн 321 байгууллагаас төсвийн шууд захирагч 159, орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгж 16, төсөл сан 87, төрийн сан 23, нийт 285 байгууллага, сан аудитад хамрагдаж, 36 байгууллага, сан аудитад хамрагдаагүй байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудаас 120 байгууллага, санг түүвэрт хамруулж, 142 байгууллага, 22 ТТЗ-д дүгнэлт хүргүүллээ. Үүнд: “Зөрчилгүй” 137, “Хязгаарлалттай” 27 дүгнэлт өгсөн байна.

Хүснэгт № 11 Хязгаарлалттай дүгнэлт өгсөн байгууллагын жагсаалт

№	Шалгагдагч байгууллагын нэр	Төсөв захирагчийн ангилал	Дүгнэлт
---	-----------------------------	---------------------------	---------

**Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

1	Биндэр сумын хүүхдийн цэцэрлэг	ТШЗ	Хязгаарлалттай
2	Дадал сумын ЕБС	ТШЗ	Хязгаарлалттай
3	Норовлин сумын ЕБС	ТШЗ	Хязгаарлалттай
4	Норовлин сумын Соёлын төв	ТШЗ	Хязгаарлалттай
5	Норовлин сумын Эрүүл мэндийн төв	ТШЗ	Хязгаарлалттай
6	Мөрөн сумын хүүхдийн цэцэрлэг	ТШЗ	Хязгаарлалттай
7	Хэрлэн сумын ЕБ-ын 2 дугаар сургууль	ТШЗ	Хязгаарлалттай
8	Хэрлэн сумын ЕБ-ын 4-р сургууль	ТШЗ	Хязгаарлалттай
9	Хэрлэн сумын 7-р цэцэрлэг	ТШЗ	Хязгаарлалттай
10	Хэрлэн сумын хүүхдийн 9-р цэцэрлэг	ТШЗ	Хязгаарлалттай
11	Гурванбаян тосгоны ЕБС	ТШЗ	Хязгаарлалттай
12	Гурванбаян эрүүл мэндийн төв	ТШЗ	Хязгаарлалттай
13	Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны ЗАА	ТШЗ	Хязгаарлалттай
14	Өлзийт тосгоны Хүүхдийн цэцэрлэг	ТШЗ	Хязгаарлалттай
15	Бэрх тосгоны ЕБС	ТШЗ	Хязгаарлалттай
16	Хэрлэн сумын Өндөрхаан тохижилтын газар	ТШЗ	Хязгаарлалттай
17	Орон нутгийн судлах музей	ТШЗ	Хязгаарлалттай
18	Баянхутаг сумын хүүхдийн цэцэрлэг	ТШЗ	Хязгаарлалттай
19	Баянмөнх сумын Эрүүл мэндийн төв	ТШЗ	Хязгаарлалттай
20	Цэнхэрмандал сумын хүүхдийн цэцэрлэг	ТШЗ	Хязгаарлалттай
21	Батширээт сумын хүүхдийн цэцэрлэг	ТШЗ	Хязгаарлалттай
22	Хэнтий Нийтлэг үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	ТБОНӨҮГ	Хязгаарлалттай
23	Батширээт сум тохижилт ОНӨААТҮГ	ТБОНӨҮГ	Хязгаарлалттай
24	Монгол хатдын өргөө цогцолбор ОНӨААТҮГ	ТБОНӨҮГ	Хязгаарлалттай
25	Хэнтий Орон сууц ОНӨАТҮГ	ТБОНӨҮГ	Хязгаарлалттай
26	Дархан сумын тохижилт үйлчилгээ	ТБОНӨҮГ	Хязгаарлалттай
27	Батширээт сумын Засаг дарга	ТТЗ	Хязгаарлалттай

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн, /ТЕЗ, ТТЗ, ТШЗ, ОНӨААН/ аудитаар нийт 25,539.9 сая төгрөгийн 441 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 5,305.6 сая төгрөгийн 96 алдааг залруулж, 93.6 сая төгрөгийн зөрчилд 32 төлбөрийн акт тогтоож, 14,104.3 сая төгрөгийн зөрчилд 202 албан шаардлага, зөрчил гаргасан 2 албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах санал хүргүүлж, 6,035.2 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 111 зөвлөмж өгсөн.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар:

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 22 нэгтгэсэн тайлангаас "Зөрчилгүй" 21 дүгнэлт өгч, Батширээт сумын ТТЗ-ийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд "Хязгаарлалттай" дүгнэлт өгсөн байна.

Аудитаар нийт 541.0 сая төгрөгийн 30 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 5.1 сая төгрөгийн 2 алдааг залруулж, 47.0 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлж, 488.9 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 25 зөвлөмж өглөө.

Төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар:

Харьяа төсвийн 159 байгууллагаас 27 байгууллагыг түүвэрт хамруулж, 132 дүгнэлт өгснөөс Зөрчилгүй 111, Хязгаарлалттай 21 дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 17,008.6 сая төгрөгийн 342 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 1,029.9 сая төгрөгийн 83 алдааг залруулж, 92.7 сая төгрөгийн зөрчилд 31 төлбөрийн акт тогтоож, 12,846.1 сая төгрөгийн зөрчилд 178 албан шаардлага, зөрчил гаргасан 1 албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах санал хүргүүлж, 3,039.9 сая төгрөгийн зөрчилд 49 зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

ОНӨААН-ийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар:

Харьяа төрийн болон орон нутгийн өмчит 16 аж ахуйн нэгж байгууллагаас 10 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 6 байгууллагыг аудитын түүвэрт хамруулж, “Зөрчилгүй” 5, “Хязгаарлалттай” 5 дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 4,930.8 сая төгрөгийн 38 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 4,269.6 сая төгрөгийн 10 алдааг залруулж, 0.9 сая төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт тогтоож, 211.6 сая төгрөгийн зөрчилд 11 албан шаардлага хүргүүлж, 448.7 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 15 зөвлөмж өгч, 1 зөрчилд хариуцлага тооцуулах санал хүргүүлээ.

Орон нутгийн түсгэй сангийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар:

Харьяа 87 орон нутгийн сангаас 87 санхүүгийн тайланг аудитын түүвэрт хамрууллаа.

Аудитаар нийт 776.6 сая төгрөгийн 29 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 1.0 сая төгрөгийн 1 алдааг залруулж, 566.7 сая төгрөгийн зөрчилд 10 албан шаардлага хүргүүлж, 207.7 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд 17 зөвлөмж өглөө. Аудитаар илэрсэн зөрчлийг ТТЗ-ын аудитын тайланд тусгасан.

4.2 ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын илрүүлэлт

Хэнтий аймгийн ТЕЗ-ийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар нийт 2,282.9 сая төгрөгийн 7 алдаа, зөрчил илрүүлснээс 432.9 сая төгрөгийн зөрчилд 2 албан шаардлага, 1,850.0 сая төгрөгийн зөрчилд 5 зөвлөмж өглөө.

4.2.1 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга:

ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг бэлтгэхдээ харьяа байгууллагуудын аудит хийсэн санхүүгийн тайлангаас зөрүү илрээгүй тул аудитаар залруулга хийгдээгүй болно.

4.2.2 ТЕЗ-д хүргүүлсэн албан шаардлага:

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид 954.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд өгсөн 8 албан шаардлагыг хүргүүлээ. Үүнд:

1. Аймгийн Тагнуулын хэлтэст автомашин худалдан авахад зориулж 30 хувь болох 50.0 сая төгрөгийн дэмжлэгийг олгосон байна. Энэ нь Монгол улсын Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1 дугаар зүйлийн 1.4 дэх "энэ тогтоол батлагдахаас өмнө /2021.02.17/ Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу зарлагдсанаас бусад автомашин, албан конторын тавилга, албаны болон ажлын дүрэмт хувцас, амралт, алжаал тайлах, фитнесийн тоног төхөөрөмж, хэрэглэлийн худалдан авалтыг зохион байгуулахгүй байх;" гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүй байна.
2. Төрийн албан хаагчдын мэргэжлийн зэргийг нэмэгдүүлэх, ур чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор магистрын сургалтад 2022-2023 онд хамруулахад ШУТИС-ийн бизнесийн ахисан түвшний сургуультай гэрээ байгуулан 39.1 сая төгрөгийг шилжүүлж, төсвийн хөрөнгийг арвилан хэмнэлтгүй, үр ашиггүй зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",

- аймгийн ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн хуралдааны 2021 оны 03 дугаар сарын 31-ний 24 дүгээр тогтоолоор орон нутагт шаардлагатай мэргэжлийн боловсон хүчний хэрэгцээг хангах зорилгоор баталсан “Мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, хүний нөөцийг бүрдүүлэх журам”-д нийцэхгүй байна.
3. Малыг эрсдэлээс хамгаалах сангийн бараа материалын данс дахь 78,513.4 мянган төгрөгийн өвс, тэжээлийн үлдэгдлийг жилийн эцэст тоолж баталгаажуулаагүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2.Хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллогыг дараах тохиолдолд заавал хийнэ, 12.2.1. жилийн санхүүгийн тайлан гаргахын өмнө” гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүй байна.
  4. Хэнтий аймгийн Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар Биндэр, Мөрөн, Цэнхэрмандал, Галшар, Баян-Овоо зэрэг 5 суманд 309.4 сая төгрөгийн автомашин, Галшар суманд 15.4 сая төгрөгийн тавилга худалдан авах ажлыг зохион байгуулж, 324.8 сая төгрөгийг зарцуулсан байна. Энэ нь Монгол Улсын Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.4. "Энэ тогтоол батлагдахаас өмнө Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу зарлагдсанаас бусад автомашин, албан конторын тавилга, албаны болон ажлын дүрэмт хувцас, амралт, алжаал тайлах, фитнесийн тоног төхөөрөмж, хэрэглэлийн худалдан авалтыг зохион байгуулахгүй байх" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.
  5. ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжигдсэн төсөл арга хэмжээний 36.7 сая төгрөгийн хяналтын зардлыг бусад нэр заагдаагүй орлого дансанд төвлөрүүлсэн. Энэ нь Монгол улсын Засгийн газрын 2015 оны 24 -р тогтоолын хавсралт "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 8.5-д “Хөрөнгө оруулалтын зардлын гүйлгээг гүйцэтгэхдээ дансны хуулгыг үндэслэн гүйцэтгэгчтэй байгуулсан гэрээний төлбөрийн нөхцөлд заасан барьцаа, техник хяналт болон гүйцэтгэгчийн холбогдох дансанд тус тус шилжүүлнэ.” гэж заасныг баримталж ажиллаагүй байна.
  6. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар санхүүжигдсэн төсөл арга хэмжээний 21.4 сая төгрөгийн хяналтын зардлыг бусад нэр заагдаагүй орлого дансанд төвлөрүүлсэн. Энэ нь Монгол улсын Засгийн газрын 2015 оны 24 -р тогтоолын хавсралт "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам" -ын 8.5-д “Хөрөнгө оруулалтын зардлын гүйлгээг гүйцэтгэхдээ дансны хуулгыг үндэслэн гүйцэтгэгчтэй байгуулсан гэрээний төлбөрийн нөхцөлд заасан барьцаа, техник хяналт болон гүйцэтгэгчийн холбогдох дансанд тус тус шилжүүлнэ.” гэж заасныг баримталж ажиллаагүй байна.
  7. Аймгийн Тариаланг дэмжих сан дахь нөөцийн барааны үлдэгдлийг тоолж баталгаажуулан, үр дүнг шийдвэрлэх, Газар тариалан дэмжих сангийн 4.8 сая төгрөг, “Орон сууцны сан”-ийн 275.1 сая төгрөг, ЖДБДС-ийн 108.6 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллах гэсэн өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилт хангалтгүй байна.
  8. Аймгийн ОНХС-аас 15.0 сая төгрөгөөр микро автобус худалдан авч Ахмадын хороонд буюу гишүүдэд үйлчилдэг төрийн бус байгууллагын өмчлөлд шилжүүлсэн байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 6.2-т “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар бий болсон хөрөнгө нь төрийн болон орон нутгийн өмч байна. Төсөвт авсан зээл, хандив, дэмжлэг, тусламжаар бий болсон хөрөнгө үүнд нэгэн адил хамаарна” гэсэн заалтад нийцэхгүй байна.

4.2.3 Төсвийг ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлсэн зөвлөмж:

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид 1,880.0 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд өгсөн 7 зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

1. Төсвийн үр ашиг, үр нөлөөтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Орон нутгийн төсвийн 2020 оны татварын давсан орлогоос аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны 03 дугаар сарын 31-ний 23 дугаар тогтоолоор Орон сууц ОНӨААТҮГ -ын дүрмийн санд 1,850.0 сая төгрөгийг төсвөөс олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн холбогдох заалтууд, Монгол Улсын Засгийн газрын 2021 оны 2 дугаар сарын 17-ны өдрийн “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолтой нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Орон сууц ОНӨААТҮГ-т олгосон хөрөнгийг буцаан төсөвт төвлөрүүлэх талаар арга хэмжээ авч ажиллан, тухайн байгууллагын үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах

2. Төсвийн үр ашиг, үр нөлөөтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Аймгийн ИТХ-ын тогтоолын дагуу аймгийн Улаан загалмайн хорооны үйл ажиллагааны зардалд төсвөөс дэмжлэг болгон 30.0 сая төгрөгийг олгосон боловч гүйцэтгэсэн ажлын тайлан байхгүй, төсвийн хөрөнгийг үр ашиггүй, арвилан хэмнэлтгүй зарцуулсан байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид төсвийн хөрөнгийг арвилан хэмнэлт, үр ашигтай байхаар төлөвлөж, зарцуулах

3. Орон нутгийн өмчит байгууллагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Баянмөнх, Дэлгэрхаан, Жаргалтхаан, Цэнхэрмандал, Биндэр, дадал, Мөрөн, Баянхутаг, Батноров, Бор-Өндөр сумын Эмийн эргэлтийн сангуудын хөрөнгийг орон нутгийн өмчид шилжүүлэх ажил бүрэн хийгдээгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Сумын Эмийн эргэлтийн сангуудын Орон нутгийн өмчид төвлөрүүлэх хөрөнгийг бүрэн төвлөрүүлэх ажлыг зохион байгуулж, Эмийн эргэлтийн сангуудыг данс бүртгэлээс хасах

4. Орон нутгийн өмчит байгууллагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Өндөрхаан сүү ОНӨҮГ, Шинэ зууны залуу Хэнтий зэрэг байгууллагууд менежментийн гэрээ байгуулсан боловч он удаан жил үйл ажиллагаа явуулаагүй, дүгнэлт гаргасан 10 орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдээс 7 байгууллага алдагдалтай ажилласан нь төсвийн хөрөнгийн үр нөлөөг бууруулж байна.

Өгсөн зөвлөмж: Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлага зохион байгуулалт, төрөөс оруулсан өмч хөрөнгөөс хүртэх өгөөж, үйл ажиллагааны үр ашгийг нэмэгдүүлэх, төсвийн орлого бүрдүүлэх зэрэгт хяналт тавьж, хууль тогтоомжийн дагуу бодлого арга зүйгээр ханган, холбогдох арга хэмжээг авах.

5. Орон нутгийн өмчтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Орон нутгийн төсөв, ОНХС-ийн хөрөнгөөр шаардлагагүй хөрөнгө бэлтгэн ОНӨҮГ болон төсөвт байгууллагуудын данс бүртгэлд орлогоор бүртгүүлэн тухайн байгууллагын үйл ажиллагаанд хамаарахгүй, ашиглалтгүй хөрөнгүүд бий болсон байна.

Өгсөн зөвлөмж: Орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй ашиглалтгүй хөрөнгүүдийн судалгааг гаргаж, ашиглагч, эзэмшигч байгууллагыг зөв тодорхойлон, хөрөнгийн ашиглалт, бүртгэлд Орон нутгийн өмчийн газраас тавих хяналтыг сайжруулж ажиллах

6. Байгаль хамгаалах сантай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Сумдын Байгаль хамгаалах санд ойн болон ан амьтны нөөц ашигласны нөхөн төлбөр, торгууль, загас агнуурын зөвшөөрөл, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр, мод бэлтгэсний, хадлан авсны төлбөр, модны суулгацын зардал зэрэг орлого төвлөрүүлэн, сэлбэг, бараа материал, шатахуун, ажлын хувцас, бичгийн хэргийн материал, компьютер, мотоцикл худалдан авах, шагнал, сургалт зэрэг урсгал зардалд зарцуулсан нь холбогдох хууль тогтоомжид нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Сумын засаг дарга нь Ашигт малтмалын тухай хуулийн 38.1-д заасан байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн мөнгийг тухайн дансанд төвлөрүүлж, хуулийн 38.3, 38.4-т заасны дагуу зарцуулах, өмнөх оны үлдэгдлээс хуульд нийцээгүй орлогын судалгааг гаргаж орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх арга хэмжээ авч ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 10 дугаар сарын 15 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

Д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
				Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
/сая төгрөгөөр/											
Санхүүгийн тайлангийн аудитын асуудал											
1	Аймгийн ТЕЗ	7	2,282.9					2	432.9	5	1,850.0
	Дүн	7	2,282.9					2	432.9	5	1,850.0
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал											
1	Аймгийн ТЕЗ										
	Дүн										
	Нийт дүн	7	2,282.9					2	432.9	5	1,850.0

6. Аймгийн ТЕЗ-аас ирүүлсэн асуудлын бүртгэлийн хариу

МОНГОЛ УЛС
ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА

Чингис хот, Хэрлэн сум, Хэнтий аймаг, 23119
Утас/Факс: 70-56-21-51

Ауд. ат. д/б № 9/930

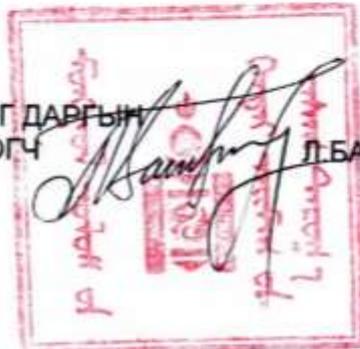
танай _____-ны № _____-т

АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАРТ

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгдсэн тайланд хийсэн аудитын асуудлын бүртгэлтэй танилцлаа.

Санхүүгийн нэгдсэн тайлангаар өгөгдсөн алдаа зөрчлийг цаашид гаргахгүй ажиллах болно.

ЗАСАГ ДАРГЫН
ОРЛОГЧ

231010300

7. Тайлан баталгаажуулсан тушаал

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН
ТУШААЛ

2022 оны 04 дугаар сарын 28

Дугаар А/08

Чингач хот

Аудитын тайлан
баталгаажуулах тухай

"Төрийн аудитын тухай" хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 29 дүгээр зүйлийн 29.4 дэх заалт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2018 оны А/207 дугаар тушаалын 5-р хавсралтын 2.4, 2020 оны А/106 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журам"-ын 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх заалтыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. "Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан"-д хийсэн аудитын тайланг баталсугай.
2. Аудитын тайланг Үндэсний аудитын газар, аймгийн Засаг дарга болон ИТХ-ын даргад тус тус хүргүүлсүгэй.
3. Аудитаар өгөгдсөн албан шаардлагыг хавсралтаар баталсугай.
4. Аудитын тайланд тусгагдсан зөвлөмж, өгөгдсөн албан шаардлагын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг ахлах аудитор / Н.Туяад/-д даалгасугай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ч.ЭРДЭНЭБААТАР

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧИЙН
2021 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН АУДИТААР
ХҮРГҮҮЛСЭН АЛБАН ШААРДЛАГА

№	Албан шаардлага хүргүүлсэн байгууллагын нэр	Албан шаардлагын дугаар	Мөнгөн дүн /мянган төгрөг/
1	Аймгийн ТЕЗ	199/A2370450 ХЭА-2022/189/НА-СТА-ТШЗ	21,400.0
2	Аймгийн ТЕЗ	200/A2370452 ХЭА-2022/190/НА-СТА-ТШЗ	324,800.0
3	Аймгийн ТЕЗ	233/A2370447 ХЭА-2022/188/НА-СТА-ТШЗ	50,000.0
4	Аймгийн ТЕЗ	234/A2370447 ХЭА-2022/188/НА-СТА-ТШЗ	39,100.0
5	Аймгийн ТЕЗ	235/A2370447 ХЭА-2022/188НА-СТА-ТШЗ	78,513.4
6	Аймгийн ТЕЗ	236/A2370450 ХЭА-2022/195/НА-СТА-ТШЗ	36,700.0
7	Аймгийн ТЕЗ	247/A2370447 ХЭА-2022/01/НА-СТА-ТЕЗ	388,500.0
8	Аймгийн ТЕЗ	248/A2370447 ХЭА-2022/01/НА-СТА-ТЕЗ	15,000.0
НИЙТ ДҮН			954,013.4

8. Хургуулсан албан шаардлага

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 03 дугаар сарын 23

Дугаар 200/А 2370452
ХЭА-2022/190/НА-СТА-ТЦЗ

Чингис хот

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэртээ. Үүнд:

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар санхүүжигдсэн төсөл арга хэмжээний 21.4 сая төгрөгийн хяналтын зардлыг бусад нэр заагдаагүй орлого дансанд төвлөрүүлсэн.

Энэ нь Монгол улсын Засгийн газрын 2015 оны 24 -р тогтоолын хавсралт "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам" -ын 8.5-д "Хөрөнгө оруулалтын зардлын гүйлгээг гүйцэтгэхдээ дансны хуулгыг үндэслэн гүйцэтгэгчтэй байгуулсан гэрээний төлбөрийн нөхцөлд заасан барьцаа, техник хяналт болон гүйцэтгэгчийн холбогдох дансанд тус тус шилжүүлнэ." гэж заасныг баримталж ажиллаагүй байна.

Иймд "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгаагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.15-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" заасныг үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

1. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2022 оны 5 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн дарга С.Нямдаваа, ерөнхий нягтлан бодогч Д.Цэцэгсүрэн нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Б.ХУЛАНХАТАН

Д.ОЮУНТУЯА

Монгол Улс, Чингис хот, 4-р баг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Утас: 99775390

023040800

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 03 дугаар сарын 23

Дугаар 199/АДЗ7045У
ХЭА-2022/01/НА-СТА-ТЕЗ

Чингис хот

Г

Зөрчил арилгах тухай

Т

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Биндэр, Мөрөн, Цэнхэрмандал, Галшар, Баян-Овоо зэрэг 5 суманд 309.4 сая төгрөгийн автомашин, Галшар суманд 15.4 сая төгрөгийн тавилга худалдан авах ажлыг зохион байгуулж, 324.8 сая төгрөгийг зарцуулсан байна.

Энэ нь МУЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.4. "Энэ тогтоол батлагдахаас өмнө Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу зарлагдсанаас бусад автомашин, албан конторын тавилга, албаны болон ажлын дүрэмт хувцас, амралт, алжаал тайлах, фитнесийн тоног төхөөрөмж, хэрэглэлийн худалдан авалтыг зохион байгуулахгүй байх" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А-95 тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.11-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Холбогдох хууль тогтоомжийг мөрддөггүй зөрчлийг арилгаж, албан шаардлагын биелэлтийг 2022 оны 5 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Санхүү төрийн сангийн хэлтсийн дарга С.Нямдаваа, ерөнхий нягтлан бодогч Д.Цэцэгсүрэн нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Ц.НАРАНГЭРЭЛ

Д.ОЮУНТУЯА

2317144297
СНОД2021.07.02

Монгол Улс, Чингис хот, 4-р баг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Утас: 99775390

023040595

023040595

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 04 дугаар сарын 19

Дугаар 233/А2370447
ХЭА 2022/188/НА-СТА-ТЭЗ

Чингис хот

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн тайлан төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Аймгийн Тагнуулын хэлтэст автомашин худалдан авахад зориулж 30 хувь болох 50.0 сая төгрөгийн дэмжлэгийг олгосон байна.

Энэ нь Монгол улсын Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1 дугаар зүйлийн 1.4 дэх "энэ тогтоол батлагдахаас өмнө /2021.02.17/ Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу зарлагданаас бусад автомашин, албан конторын тавилга, албаны болон ажлын дүрэмт хувцас, амралт, алжаал тайлах, фитнесийн тоног төхөөрөмж, хэрэглэлийн худалдан авалтыг зохлон байгуулахгүй байх," гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүй байна.

Иймд "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.11-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг аймгийн Засаг дарга Ц.Чогсомжав, СТСХ-ийн дарга С.Нямдаваа нарт даалгав.
2. Албан шаардлагын биелэлтийг 2022 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт өрүүлэх.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АХЛАХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Н.ТУЯА

Д.ОЮУНТУЯА

2317144297

Монгол Улс, Чингис хот, 4-р баг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Утас: 99775390

02374 92

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 04 дугаар сарын 19

Дугаар 235/А-2370447
ХЭА 2022/188/НА-СТА-ТЭЗ

Чингис хот

Г

Зөрчил арилгах тухай

Г

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Малыг эрсдэлээс хамгаалах сангийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Жилийн эцэст бараа материалын данс дахь 78,513.4 мянган төгрөгийн өвс, тэжээлийн үлдэгдлийг тоолж баталгаажуулаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2.Хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллогыг дараах тохиолдолд заавал хийнэ. 12.2.1. жилийн санхүүгийн тайлан гаргахын өмнө" гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

Иймд "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг холбогдох стандарт, хууль тогтоомжийн дагуу зохих ёсоор хөтөлж, баталгаажуулаагүй", 4.2.1.-д "Хөрөнгийн тооллогыг холбогдох хууль, тогтоомжид заасны дагуу хийгээгүй, баримтжуулаагүй, баталгаажуулаагүй" гэж заасныг үндэслэн ШААРДАХ нь:

1. Бараа материалын үлдэгдлийн тооллого хийгээгүй зөрчлийг арилгаж биелэлтийг 2022 оны 7 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн дарга С.Нямдаваа, төсвийн ерөнхий нягтлан бодогч Д.Цэцэгсүрэн нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АХЛАХ АУДИТОР

Н.ТУЯА

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Д.ОЮУНТУЯА

Монгол Улс, Чингис хот, 4-р баг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Утас: 99775390

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 04 дугаар сарын 19

Дугаар 236/А2370450
ХЭА 2022/195/НА-СТА-ТНЗ

Чингис хот

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2021 оны санхүүгийн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр санхүүжигдсэн төсөл зрга хэмжээний 36.7 сая төгрөгийн хяналтын зардлыг бусад нэр заагдаагүй орлого дансанд төвлөрүүлсэн.

Энэ нь Монгол улсын Засгийн газрын 2015 оны 24 -р тогтоолын хавсралт "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 8.5-д "Хөрөнгө оруулалтын зардлын гүйлгээг гүйцэтгэхдээ дансны хуулгыг үндэслэн гүйцэтгэгчтэй байгуулсан гэрээний төлбөрийн нөхцөлд заасан барьцаа, техник хяналт болон гүйцэтгэгчийн холбогдох дансанд тус тус шилжүүлнэ." гэж заасныг баримталж ажиллаагүй байна.

Иймд "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.11-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2022 оны 5 дугаар сарын 20 ны өдрийн дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн дарга С.Нямдаваа, ерөнхий нягтлан бодогч Д.Цэцэгсүрэн нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТОР

Ц.НАРАНГЭРЭЛ

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Д.ОЮУНТУЯА

02301 3115

Монгол Улс, Чингис хот, 4-р баг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Утас: 99775390

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 04 дугаар сарын 25

Дугаар 234/АДЗТОННЗ
ХЭА 2022/188/НА СТА ТШЗ

Чингис хот

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Төрийн албан хаагчдын мэргэжлийн зэргийг нэмэгдүүлэх, үр чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор магистрын сургалтад 2022-2023 онд хамруулахад ШУТИС-ийн бизнесийн ахисан түвшний сургуультай гэрээ байгуулан 39.1 сая төгрөгийг шилжүүлж, төсвийн хөрөнгийг арвилан хэмнэлтгүй, үр ашиггүй зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", аймгийн ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн хуралдааны 2021 оны 03 дугаар сарын 31-ний 24 дүгээр тогтоолоор орон нутагт шаардлагатай мэргэжлийн боловсон хүчний хэрэгцээг хангах зорилгоор баталсан "Мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, хүний нөөцийг бүрдүүлэх журам"-д нийцэхгүй байна.

Иймд "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 тошаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.11-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" заасныг үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

1. Хууль тогтоомжийн хэрэгжлэлийг хангаж ажиллаагүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2022 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг аймгийн Засаг дарга Ц.Чогсомжав, Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн дарга С.Нямдаваа нарч даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АХЛАХ АУДИТОР

Н.ТУУЯА

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Д.ОЮУНТУЯА

2317144297
СЮА0046 907-082

Монгол Улс, Чингис хот, 4-р баг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Утас: 99775390

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 04 дугаар сарын 28

Дугаар 247/А2370447

Чингис хот

ХЭА-2022/01/НА-СТА-ТЭЗ

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Өмнөх оны аудитаар өгсөн аймгийн "Тариаланг дэмжих сан"-ийн 4.8 сая төгрөгийн нөөцийн барааны үлдэгдлийг тоолж баталгаажуулан, үр дүнг шийдвэрлэх, "Орон сууцны сан"-ийн 275.1 сая төгрөг, ЖДБДС-ийн 108.6 сая төгрөгийн авлагыг барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллах гэсэн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна.

Энэ нь Төрийн аудитын тухай хуулийн 20.3. "Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн ажил, түүний үр дүнг төрийн аудитын байгууллагаас тогтоосон хугацаанд мэдэгдэнэ." гэсэн заалтад нийцээгүй байна.

Иймд "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны 195 тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.10 "Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил, түүнийг арилгахаар өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь хэрэгжүүлээгүй бол" гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажилладаггүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2022 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг аймгийн Засаг дарга Ц.Чогсомжав, СТСХ-ийн дарга С.Нямдаваа нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АХЛАХ АУДИТОР

Н.ТУЯА

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Д.ОЮУНТУЯА

2317144297
СЭА0046 9074982

Монгол Улс, Чингис хот, 4-р баг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Утас: 99775390

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 04 дугаар сарын 28

Дугаар 248/АДЗТОННЗ
ХЭА-2022/01/НА-СТА-ТЭЗ

Чингис хот

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Аймгийн ОНХС-аас 15.0 сая төгрөгөөр микро автобус худалдан авч Ахмадын хороонд буюу гишүүдэд үйлчилдэг төрийн бус байгууллагын өмчлөлд шилжүүлсэн байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 6.2.1 "Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар бий болсон хөрөнгө нь төрийн болон орон нутгийн өмч байна. Төсөвт авсан зээл, хандив, дэмжлэг, тусламжаар бий болсон хөрөнгө үүнд нэгэн адил хамаарна" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Иймд "Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.1-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Гишүүдэд үйлчилдэг төрийн бус байгууллагын өмчлөлд шилжүүлсэн хөрөнгийг орон нутгийн өмчид шилжүүлэх арга хэмжээ авах
2. Холбогдох хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлдэггүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2022 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.
3. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг аймгийн Засаг дарга Ц.Чогсомжав, СТСХ-ийн дарга С.Нямдаваа нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АХЛАХ АУДИТОР

Н.ТУЯА

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Д.ОЮУНТУЯА

2317144297
СНОАДОНН 0024082
Монгол Улс; Чингис хот, 4-р баг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байр, Утас: 99775390